

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 1557/2022
22.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миомир Тасић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, Основног суда у Врању, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1193/21 од 26.10.2021. године, у седници одржаној 22.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1193/21 од 26.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 619/20 од 21.01.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име дуга исплати износ од 2.518.802,41 динар, са законском затезном каматом од 18.06.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 495.788,34 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1193/21 од 26.10.2021. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца, а тужилац обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 334.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијену пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) и нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, будући да у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца је вођен кривични поступак због кривичног дела недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи из члана 350. став 2. Кривичног закона. Решењем Ки 790/11 од 30.07.2011. године, тужиоцу је изречена мера забране напуштања места боравишта до окончања означеног кривичног поступка и привремено му је одузета путна исправа. Пресудом Основног суда у Врању К 201/12 од 18.03.2013. године, која је постала правноснажна 12.02.2014. године, тужилац је ослобођен оптужбе да је учинио напред наведено кривично дело. Тужиоцу су 29.07.2011. године одузети: путничко моторно возило „Опел ...“ број шасије и регистарске ознаке прецизно наведени у потврди, кључеви и саобраћајна дозвола за наведено возило, мобилни телефон и новчанице ближе описани у потврди о привремено одузетим предметима ПУ Врање, ПС Прешево од 29.07.2011. године. Привремено одузети предмети су му на његов захтев од 16.05.2014. године враћени 16.01.2015. године, на основу решења Основног суда у Врању од 17.06.2014. године. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке и допунског налаза, утврђено је колико би тужилац зарадио да је радио као такси превозник у периоду од 29.07.2011. године до 18.06.2015. године, па с обзиром на то да се порески обвезници за делатност такси превоза паушално опорезују, изгубљена добит тужиоца на пословима таксисте за спорни период износи 2.518.802,41 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца у утврђеној висини, сматрајући да је тужена у обавези да тужиоцу накнади штету за изгубљену добит у спорном периоду, због одузетог возила (јер је био онемогућен да обавља делатност такси превоза и остварује зараду од дана када му је возило одузето 29.07.2011. године до 18.06.2015. године, када му је возило враћено) применом чланова 189. ставови 1. и 3. и 190. Закона о облигационим односима (ЗОО).

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев уз закључак да је постојала основана сумња да је моторно возило тужиоца било предмет извршења кривичног дела, па у конкретном случају нема незаконитог и неправилног рада органа тужене у смислу члана 172. ЗОО, а привремено одузимање возила и задржавање истог до доношења одлуке о враћању 17.06.2014. године, било је неопходно и засновано на закону. Поред тога тужилац није пружио доказе у смислу члана 231. ЗПП, да су му одузети и печат његове такси фирме и целокупна документација као и возачка и такси дозвола, те да услед тога није могао да пријави прекид обављања делатности, као ни доказе да је у периоду од 17.06.2014. године до 16.01.2015.године, по редовном току ствари могао основано очекивати да би био ангажован за обављање такси превоза.

По оцени Врховног касационог суда становиште другостепеног суда је засновано на правилној примени материјалног права.

Наиме, према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Међутим, за одговорност правног лица по овом основу потребно је да је штета настала због незаконитог и неправилног рада њених органа. Незаконит рад се манифестује као поступање противно закону, другом пропису или општем акту или пропуштању да се закон, други пропис или општи акт примени или као радња противна обичајима и правилима норме, док се као неправилан рад сматра предузимање оних радњи које нису у складу са општим нормама у вршењу службе, односно делатности, а којима је грађанима односно правним лицима причињена штета. Према одредби члана 189. став 3. ЗОО при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Правилан је закључак другостепеног суда, да у конкретном случају нема незаконитог и неправилног рада органа тужене, јер је спорно возило тужиоцу одузето од стране органа тужене због постојања основане сумње да је тужилац приликом преласка државне границе извршио кривично дело из члана 350. став 2. Кривичног закона, па супротно наводима ревизије орган који поступа у оквиру законског овлашћења није одговоран за штету прописану чланом 172. став 1. ЗОО имајући у виду да су органи тужене поступили у оквиру законских овлашћења, без обзира на то што је кривични поступак правноснажно окончан ослобађањем тужиоца од оптужбе. Наиме, моторно возило тужиоца било је предмет основане сумње извршења кривичног дела кријумчарења људи, па су органи тужене морали да воде поступак у циљу утврђивања кривичне одговорности за наведено кривично дело. У том случају привремено одузимање возила било је неопходно и засновано на закону.

Наиме, за одговорност за накнаду штете у виду измакле користи потребно је да се испуне законом предвиђени услови и то да корист није остварена, да постоји одређени степен извесности да би била остварена (да би према редованом току ствари била остварена) као и допуштеност основа по коме би била остварена. О томе да ли постоје сви ови услови, који само уколико су кумулативно испуњени, доводе до одговорности за накнаду измакле користи, одлучује суд у сваком конкретном случају. Постојање и обим измакле користи у смислу члана 189. став 3. ЗОО дужан је да докаже тужилац (оштећени). Правилна је примена правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП код одлучивања о захтеву за изгубљену добит због немогућности обављања делатности таксисте, с обзиром на то да тужилац није приложио доказе да би у периоду од 29.07.2011. године до 18.06.2015. године, обављао регистровану делатност такси превоза. Без ових доказа, на основу којих би се евентуално утврдиле чињенице да ли је тужилац пре одузимања предметног возила имао регистровану фирму за обављање такси делатности, да је исту обављао одузетим возилом и да би у спорном периоду

могао очекивати зараду, не може основано потраживати накнаду материјалне штете због изгубљене добити. Чињеница да је у кривичном и прекршајном поступку тужиоцу одузето возило, сама по себи не даје право оштећеном да оствари накнаду материјалне штете, ако у радњама органа тужене нема незаконитог и противправног поступања, као што је овде случај.

Код изнетог, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, а наводе у ревизији којима се оспорава утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд није ценио, с обзиром на то да се ревизија из ових разлога не може изјавити (члан 407. став 1. ЗПП).

Правилна је и одлука о трошковима поступка, донета на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП-а.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић